



Souhrn situace v oblasti hazardního hraní v České republice 2023

Příloha k tiskové zprávě ze dne 27. 6. 2023

Regulace a politika v oblasti hazardního hraní

- > Oblast hazardního hraní je součástí integrované politiky v oblasti závislostí. Základní legislativní rámec regulace HH představuje od r. 2017 zákon o hazardních hrách (ZHH), naposledy byl novelizován v r. 2020.
 - > V září 2020 byl spuštěn *Rejstřík fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách*. V rejstříku jsou ze zákona zapsáni lidé pobírající dávky pomoci v hmotné nouzi, v úpadku, se soudně uloženým zákazem hrát hazardní hry a ti, kteří o zápis sami požádali.
 - > V září 2020 schválila vláda *Hodnocení dopadů regulace zákona o hazardních hrách a souvisejících právních předpisů*, které zpracovalo MF. Podle ex-post RIA došlo v důsledku přijetí nové právní úpravy ke snížení dostupnosti technických her, poklesu počtu herních prostorů, kde je možné hrát technickou hru, a poklesu počtu zařízení pro technické hry. Jako účinné bylo vyhodnoceno také zavedení *Seznamu nepovolených internetových her* (tzv. black-list) umožňující blokování internetových stránek nelegálních provozovatelů a souvisejících plateb.
 - > V 1. čtvrtletí 2023 dokončilo MF návrh novely ZHH. Cílem novely je přísnější regulace a potlačení nelegálního provozování hazardních her i vyšší ochrana samotných hráčů hazardních her.
 - > Připravovaná změna zákona o dani z hazardních her bude pravděpodobně zahrnovat zvýšení sazeb daně u většiny hazardních her a její snížení u loterií a dotkne se pravidel pro rozdělování daňových výnosů mezi stát a obce.
- > Regulačním orgánem v oblasti provozování hazardních her (HH) je Ministerstvo financí (MF). Orgány pověřenými dozorem nad dodržováním ZHH jsou Celní správa (CS) a MF.
- > V platnosti je *Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027*. Nový *Akční plán politiky v oblasti závislostí na období 2023–2025* navrhuje nastavit regulaci v oblasti HH s ohledem na rizikovost jednotlivých typů HH, včetně zohlednění prostředí, ve kterém jsou hry provozovány (land-based vs. online).
- > Provozování HH je předmětem daně. Od 1. 1. 2020 existují v ČR dvě sazby daně z HH: 23 % pro kurzové sázky, totalizátorové hry, bingo, živou hru, tombolu a turnaj malého rozsahu a 35 % pro loterie a technické hry.
 - > Výnos z daně u TH dělen v poměru 35 : 65 ve prospěch obcí, u ostatních HH je zavedené dělení 70 : 30 ve prospěch státu.
- > Obce mohou zakázat či omezit provozování technických a živých her na svém území prostřednictvím obecně závazné vyhlášky (OZV).
 - > Od r. 2022 jsou obecní vyhlášky nově evidovány ve *Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů*.
 - > V květnu 2023 sbírka evidovala celkem 317 obecně závazných vyhlášek týkajících se regulace hazardních her na území obcí, z nich 14 již nebylo platných.
- > Reklama na HH musí povinně obsahovat varování před riziky HH, často však bývá nezřetelné. Propagace provozovatelů HH je nedílnou součástí sportovního marketingu, kde nepodléhá

žádné regulaci. Reklama a marketing probíhají také formou registračních bonusů pro nové klienty a věrnostních programů pro stávající hráče.

Trh s hazardními hrami

- > Nabídka hazardního hraní v ČR je dlouhodobě vysoká.
- > K 1. 1. 2023 mělo povolení provozovat hazardní hry (HH) v ČR 52 společností, z nich 3 měly sídlo mimo ČR. Největší počet provozovatelů mělo povolení k provozování land-based technických her (37) a land-based živých her (33). V posledních letech se zvyšuje počet společností s povolením k provozování online loterií (5), online technických (18) a živých her (7).
 - > Počet povolených TH od r. 2011 klesá. K 1. 1. 2023 jich bylo povoleno necelých 29 tis. Živých her bylo povoleno 4,3 tis. Počet provozoven s technickými a živými hrami se dlouhodobě snižuje (834 k 1. 1. 2023, v tom 472 kasin a 362 heren). Kasina tvoří 57 % všech provozoven.
 - > K 28. 10. 2022 bylo v ČR celkem 2 147 sázkových kanceláří na 2 012 unikátních adresách. Velká většina kurzového sázení probíhá v současnosti v online prostředí.
 - > Místa, kde lze provozovat loterie, nejsou v ČR regulována. Dostupnost číselných loterií je vysoká, loterie lze vsadit na téměř 8 tis. terminálech v trafikách, na pobočkách České pošty, na pokladnách obchodů vybraných řetězců.
- > Z pohledu rizikovitosti představují oproti klasickým hrám a loteriím v land-based prostředí vyšší riziko vzniku a rozvoje problémového hraní online hry, včetně online loterií – jsou dostupné nepřetržitě, umožňují hraní více her současně, nabízejí možnost okamžité hry a možnost hry, sázky nebo slosování probíhají s vysokou frekvencí.
- > Hráči v r. 2022 prohráli v hazardních hrách (HH) v ČR celkem 53,8 mld. Kč, což je o 14,4 mld. Kč (36,5 %) více než v r. 2021.
 - > Celkem bylo do hry vloženo 759,3 mld. Kč (393,1 mld. Kč v r. 2020 a 526,4 mld. Kč v r. 2021) a na výhrách bylo vyplaceno 705,5 mld. Kč (360,4 mld. Kč v r. 2020 a 486,1 mld. Kč v r. 2021).
 - > V r. 2022 hráči do HH vložili téměř dvojnásobek objemu peněz vložených do her v období pandemie COVID-19.
- > Nejvyšší podíl příjmů provozovatelů ze hry připadá dlouhodobě na technické hry land-based, které tvořily 31,0 % trhu a utržily 16,7 mld. Kč. Technické hry online tvořily 24,4 % trhu s příjmy 13,2 mld. Kč, kurzové sázky online utržily 11,0 mld. Kč (20,5 % trhu), loterie land-based 6,8 mld. Kč (12,7 % trhu).
 - > Bez rozlišování na land-based a online tvořily technické hry 55,5 % příjmů provozovatelů ze hry, kurzové sázky 22,4 %, loterie 16,7 % a živé hry 5,4 %.
 - > Dlouhodobě narůstá podíl peněz prohraných online. V r. 2022 tvořil online trh s HH 49,7 % příjmů provozovatelů.
- > Výběr daně z HH dosáhl v r. 2022 celkem 17,0 mld. Kč, což je významně více než v předchozím roce (12,5 mld. Kč). Inkaso daně z TH dosahovalo 10,5 mld. Kč a z ostatních her 6,6 mld. Kč. Příjmy do obecních rozpočtů byly 8,4 mld. Kč a do státního rozpočtu 8,0 mld. Kč. Podíl státu na příjmech z daně z hazardních her dosahoval 49 %.
- > Na trhu se nadále objevují i aktivity s prvky HH. V digitálních hrách se stále častěji využívá tzv. lootboxů, placených součástí hry s prvkem náhody. Digitální hry obsahují také prvky, které přímo imitují HH, např. TH.

Hraní hazardních her mezi dětmi a mládeží

- > Poslední vlna studie ESPAD ukázala, že prevalence hraní HH v populaci 16letých zůstává od r. 2015 přibližně na stejné úrovni – hraní HH v posledních 12 měsících uvádí 9–10 % studentů.

- Nejčastěji uváděnou HH v prostředí land-based mezi 16letými byly loterie (10 %), následovalo hraní karetých her a kostek (6 %). V online prostředí to byly loterie a karty nebo kostky (shodně 7 %).
- Podle škály Lie/bet ve studii *ESPAD 2019* se 2,3 % 16letých (3,7 % chlapců a 0,8 % dívek) nacházelo v riziku rozvoje problémového hraní, z toho ve vysokém riziku 0,5 % (0,9 % chlapců a 0,2 % dívek). Podle screeningové škály CSPG spadalo do rizika problémového hraní celkem 5,4 % studentů (8,6 % chlapců a 2,0 % dívek), v tom 2,8 % studentů do kategorie vysokého rizika.
- Ve skupině 15–19letých studentů SŠ uvádělo podle studie *UPOL 2021* zkušenost s hraním hazardních her v posledních 12 měsících celkem 30,0 % dospívajících (38 % chlapců a 24 % dívek), po vyloučení loterií 18 % dotázaných (30 % chlapců a 9 % dívek).
 - V riziku rozvoje problémového hraní se podle škály Lie/bet nacházelo 4,7 % 15–19letých (9,5 % chlapců a 1,2 % dívek), z toho ve vysokém riziku 1,2 % studentů (2,5 % chlapců a 0,2 % dívek). Riziko rozvoje problémového hraní roste s věkem a ročníkem studované školy.
- V r. 2022 podle každoroční studie mezi 11–19letými žáky ZŠ a SŠ v Praze uvedlo hraní HH v posledních 12 měsících 15 % dotázaných. Opakovaně, tj. několikrát za rok, hrálo 5 % a pravidelně, tj. skoro každý týden, téměř denně nebo denně, hrála 2 %.

Hraní hazardních her v obecné populaci

- V r. 2022 účast na HH (včetně loterií) v posledních 12 měsících uvedlo 44–56 % osob starších 15 let, 16–25 % dospělé populace hrálo HH bez loterií a 17–18 % online HH.
 - K nejčastěji uváděným hrám patří loterie (38–49 % v posledních 12 měsících podle studie). Po vyloučení loterií je dlouhodobě nejčastěji uváděna účast na kurzovém sázení land-based (8–20 %) i online, včetně live sázek, (12 %), následovaná hraním technických her land-based (3–7 %).
 - Dlouhodobě lze pozorovat několikanásobně vyšší prevalenci mezi muži a mezi mladými dospělými ve věkové skupině 15–34 let.
- Prevalence hraní HH mimo loterie v r. 2020–2021 mírně klesla, pravděpodobně v souvislosti s opatřeními souvisejícími s COVID-19. V r. 2022 se míra výskytu HH v dospělé populaci vrátila na hodnoty z r. 2019 a v případě online HH dokonce na hodnoty výrazně vyšší.
- Do kategorie rizika problémového hraní spadalo podle škály Lie/bet 2,5 % dospělých. Při extrapolaci výsledků na populaci ČR odpovídal počet osob v riziku problémového hraní přibližně 140–250 tis. osob, z toho ve vysokém riziku se nacházelo přibližně 60–110 tis. osob.
- Odhady problémového hraní na základě škály PGSI dosahují 400–500 tis. osob v riziku, v tom 50–120 tisíc osob se nacházelo ve vysokém riziku.
 - Napříč studiemi se dlouhodobě ukazuje, že nejvyšší zastoupení hráčů v riziku rozvoje problémového hraní je mezi hráči technických her land-based a hráči online kurzových sázek (včetně live sázek).
 - Ze studie *Lékaři ČR 2022* vyplývá střední odhad prevalence problémového hráčství 1,3 %. V absolutních číslech jde přibližně o 113 tis., z toho přibližně 10 tis. osob mladších 18 let.
- Prevalence hraní HH je vyšší v některých populačních skupinách. Ve studii mezi vězni v r. 2022 byla prevalence hraní TH land-based v posledních 12 měsících (před nástupem trestu) 32 % a mezi obyvateli sociálně vyloučených lokalit 15 %, což je přibližně 10krát, resp. 5krát více než v obecné populaci.
- V různých vlnách studie se opakuje stejný vzorec rozvoje problémového hráčství, kdy s hraním HH respondenti začali v průměru ve věku kolem 20–24 let, pravidelné hraní začalo ve

25–27 letech, problém s kontrolou hraní nastal v 28–30 letech a odbornou pomoc vyhledali v průměru v 32–34 letech.

Zdravotní a sociální důsledky a souvislosti

- Studie *Patologičtí hráči v léčbě 2021* potvrdila vysoký výskyt psychiatrické komorbidity. Přes 72 % hráčů v posledních 30 dnech před léčbou trpělo úzkostně-depresivní poruchou, dalších 13 % vykazovalo zvýšené riziko této poruchy.
 - Myšlenky na sebevraždu mělo někdy v životě 46 % a 14 % uvedlo pokus o sebevraždu, z toho polovina opakovaně.
 - Mezi hráči trpícími hráčskou poruchou je vyšší výskyt užívání návykových látek.
- Průměrné měsíční výdaje na hraní v posledním roce před začátkem léčby byly 34 tis. Kč, průměrná měsíční bilance byla –70 tis. Kč. Zadluženo bylo 88 % hráčů, průměrný dluh byl přibližně 815 tis. Kč.
- Hlavním zdrojem příjmů hráčů před vstupem do léčby byla legální práce (43 % celkového příjmu hráčů), dále to byly půjčky, nejčastěji nebankovní.

Kriminalita

- Jako kriminalita primárně související s hraním hazardních her (HH) jsou označovány přestupky a trestné činy, jejichž skutková podstata zahrnuje provozování HH.
- Celní správa provedla v r. 2022 v rámci výkonu dozoru nad provozováním HH 763 kontrol a zjistila 456 porušení ZHH. Uložené pokuty činily 41 mil. Kč.
 - V r. 2022 evidovala Celní správa 102 případů nelegálního provozování HH z celkového počtu 141 prověřovaných podniků. Za porušení zákona při provozování HH on-line byly uloženy pokuty v celkové výši 275 mil. Kč.
 - Na seznamu nepovolených internetových her bylo ke konci května 2023 zapsáno 719 webových stránek.
 - V současnosti je největším problémem přechod z provozování nelegálního hazardu v restauračních zařízeních na nelegální provozovny, jež jsou provozovány pouze za účelem hazardních her.
- Za r. 2022 policie eviduje 9 trestných činů v souvislosti s hraním HH, stíháno bylo 6 osob. V porovnání s předchozím obdobím je patrný výrazný pokles počtu registrovaných trestných činů i osob stíhaných v souvislosti s HH.
- Státní zastupitelství eviduje za r. 2022 celkem 22 osob stíhaných pro některý z trestných činů primárně souvisejících s hraním HH, obžalováno bylo 14 a odsouzeno 22 osob.
- Podle výsledků studie *Patologičtí hráči v léčbě 2021* se trestné činnosti dopustilo 61 % hráčů. Spáchání krádeže nebo jiného nezákonného jednání kvůli hraní HH nebo splacení dluhu ze hry někdy v životě uvedlo téměř 20 % osob respondentů dotazníkové studie mezi odsouzenými vězni.

Prevence

- Prevence hazardního hraní u dětí a dospívajících je součástí systému prevence rizikového chování. V platnosti je *Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027*.
- Certifikaci odborné způsobilosti v primární prevenci mělo k prosinci 2019 celkem 62 organizací s 94 programy, z nich 80 se věnovalo i problematice HH. Proces certifikací je od května 2019 pozastaven.
- Do *Systému evidence preventivních aktivit* nahlásilo své aktivity ve školním roce 2021/2022 celkem 2171 ZŠ a SŠ (40 % všech škol v ČR). Tématu nelátkových závislostí, včetně hraní hazardních her, bylo věnováno nejvíce času v 8. a 9. ročníku ZŠ (2,3 vyučovací hodiny). V těchto ročnících bylo zároveň v rámci školy řešeno největší množství případů nelátkových závislostí, včetně HH.

- > Podle studie *Patologičtí hráči v léčbě 2021* má zkušenosti s nabídkou možnosti omezení hraní 37 % hráčů, a to prostřednictvím nastavení limitů hry. Nabídky sebeomezení využila třetina respondentů, kterým bylo sebeomezení nabídnuto.

Léčba

- > Míra vstupu hráčů HH do léčby je poměrně nízká, i když kapacita a dostupnost specializované péče v ČR roste. Příčinou jsou mj. bariéry na straně hráčů, zejména strach z přiznání problému a odmítnutí ze strany rodiny.
- > Celkem 87 % hráčů ze studie *Patologičtí hráči v léčbě 2021* se někdy v životě pokusilo své hraní omezit nebo s hraním přestat bez odborné pomoci. Opakovaně se léčilo 45 %
 - > Hlavními důvody pro vyhledání odborné pomoci byly problémy ve vztazích s blízkými a finanční problémy následované problémy v oblasti duševního zdraví.
- > Služby pro hráče a jejich rodiny jsou v ČR poskytovány v ambulantních adiktologických programech, psychiatrických ambulancích a také v pobytových programech. Rozvíjejí se online poradenské a léčebné intervence.
 - > Ze *Sčítání adiktologických služeb 2020* vyplývá, že hráči jsou jednou z cílových skupin 53 % oslovených služeb. Hráčům nabízí převážně ambulantní a kontaktně-poradenské služby.
 - > Poskytování služeb hazardním hráčům uvádí 79 projektů podporovaných v dotačním řízení Úřadu vlády ČR. V kontaktu se službami bylo 2 808 hráčů.
 - > V ambulantní a lůžkové psychiatrické péči a adiktologické péči bylo v r. 2022 celkem 1161 pacientů s hlavní nebo sekundární diagnózou patologické hráčství (F63.0), z nich v ambulancích bylo léčeno 846 osob a na lůžkových odděleních 315 osob.
 - > Od r. 2015 klesl počet léčených hráčů cca o 32 %. V r. 2022 počet hráčů léčených ve zdravotnických zařízeních oboru psychiatrie a adiktologie mírně vzrostl.
 - > Rozvíjí se nabídka pomoci prostřednictvím internetu a telefonu. Od r. 2018 funguje *Národní linka pro odvykání hraní* (tel. 800 350 000). V ČR je dostupných celkem 8 internetových poradenských a informačních služeb pro hazardní hráče a jejich blízké, rozvíjejí se také svépomocné intervence.
 - > Specializované oddíly s dobrovolným léčením závislostí, jejichž cílovou skupinou jsou i osoby s hráčskou poruchou, byly v r. 2022 zřízeny v 10 věznicích z celkového počtu 35. Celková kapacita specializovaných léčebných oddílů činila 323 míst. Hraní HH jako primární problém uvedly 3 osoby z celkového počtu 337 osob nově zařazených do terapeutického programu.

Tento souhrn situace byl zpracován na základě **Zprávy o hazardním hraní v České republice 2023**. Zprávu zpracovalo Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (pracoviště Úřadu vlády ČR). Je součástí informačního balíčku zpráv o závislostech, který je tvořen šesti tematickými zprávami schvalovanými Radou vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí, a Souhrnnou zprávou o závislostech v České republice, předkládanou vládě.

Všechny zprávy o situaci v oblasti závislostí jsou zveřejněny na stránkách drogy-info.cz.